

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ
Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 16
Тел: 021/425 836; 425 854
e-mail: office@pzs.gov.rs

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ УСТАНОВА
СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ЗА СМЕШТАЈ ДЕЦЕ И МЛАДИХ У
АП ВОЈВОДИНИ
ЗА 2011. ГОДИНУ**

Нови Сад, 2012.

1.0. УВОД	3
2.0. НОРМАТИВНИ ОКВИР	3
3.0. ДОМОВИ ЗА СМЕШТАЈ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ОМЕТЕНЕ У РАЗВОЈУ	4
3.1. Подаци о установама.....	4
3.1.1. Домски смештај и додатне услуге	4
3.1.2 Простор, услови становања корисника, одржавање, опрема.....	6
3.1.3. Кадровски капацитети	8
3.1.4. Обука и усавршавање радника.....	9
3.2. Подаци о корисницима домског смештаја у установама за смештај деце и младих са сметњама у развоју.....	9
4.0. ДОМОВИ ЗА СМЕШТАЈ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ	16
4.1. Подаци о установама.....	16
4.1.1. Домски смештај и додатне услуге	16
4.1.2 Простор, услови становања корисника, одржавање, опрема.....	19
4.1.3. Кадровски капацитети	21
4.1.4. Обука и усавршавање радника.....	22
4.2. Подаци о корисницима домског смештаја у установама за смештај деце и младих	23
5.0. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	29

1. 0. УВОД

Ово је извештај о анализи пружања услуга у установама социјалне заштите за смештај деце и младих, са територије АП Војводине за 2011. годину.

Анализа је урађена на основу података из годишњих извештаја о раду установа за смештај деце и младих и установа за смештај деце и младих са сметњама у развоју, за 2011. годину, које установе достављају Покрајинском заводу за социјалну заштиту. Такође коришћени су подаци из базе годишњих извештаја Републичког завода за социјалну заштиту, као и подаци добијени кроз директну комуникацију са стручним радницима установа.

Извештај је конципиран тако да се састоји из четири дела:

- У првом делу дат је кратак приказ нормативног оквира за функционисање установа.
- У другом делу приказани су подаци о установама за смештај деце и младих са сметњама у развоју као пружаоцима услуге, а затим карактеристике корисника ових установа према основним обележјима.
- У трећем делу приказани су подаци о установама за смештај деце и младих (без родитељског старања) као пружаоцима услуга, и подаци о корисницима на смештају у овим установама.
- Четврти део садржи закључке и препоруке.

2.0. НОРМАТИВНИ ОКВИР

У априлу 2011. године усвојен је Закон о социјалној заштити чиме су обезбеђени основни предуслови за даљи наставак реформских активности, а у току је израда и низа подзаконских аката који треба да обезбеде његову пуну примену. За функционисање установа један од најважнијих подзаконских аката јесте Правилник о минималним стандардима за пружање услуга социјалне заштите. Овим правилником ће бити регулисани захтеви које ће морати да испуне сви пружаоци услуга у погледу структуралних и функционалних стандарда.

Закон предвиђа да се услуге домског смештаја пружају деци и младима чије се потребе не могу задовољити у оквиру биолошке, сродничке или хранитељске породице или кроз услуге у заједници, на основу одлуке органа старатељства или суда, до повратка детета или младе особе у биолошку породицу, односно до смештаја у сродничку или хранитељску породицу, усвојења или осамостаљивања.

Домским смештајем детету и младој особи се обезбеђује становање и задовољење основних животних потреба, здравствена заштита као и приступ образовању.

Детету млађем од три године не обезбеђује се домски смештај, осим ако за то постоје нарочито оправдани разлози, с тим што на смештају не може провести дуже од два месеца, осим на основу сагласности министарства надлежног за социјалну заштиту.

Услуге домског смештаја пружају се детету и младој особи тако да обезбеђују припрему за његов повратак у биолошку породицу, одлазак у другу породицу, односно његову припрему за самосталан живот, у складу с породичним ресурсима, његовим потребама и најбољим интересом.

Закон предвиђа да дом за смештај деце и младих не може имати капацитет већи од 50 корисника. За установе које су у процесу трансформације, на основу плана трансформације установа, Закон предвиђа право на ограничену лиценцу која се издаје уколико установа не испуњава стандарде услуге у погледу простора, опреме, организације и броја ангажованог особља. На тај начин се обезбеђује да установе у наредном периоду ускладе своје капацитете и стандарде са важећим нормативима.¹

Одлуком о мрежи установа социјалне заштите за смештај корисника уређује се мрежа установа које оснива Влада, односно надлежни орган Аутономне Покрајине.

Важећа Одлука о мрежи установа усвојена је у марту 2012². године, док је у извештајној 2011. години за коју су установе извештавале, и на основу којег је урађен овај извештај, важила Одлука из 2010. године³.

Према овој Одлуци која је важила током извештајне 2011. године, услугу смештаја за децу и младе, на територији АП Војводине пружало је **6 установа социјалне заштите**, од тога **2 дома за децу и младе са сметњама у развоју и 4 дома за децу и младе**.

3.0. ДОМОВИ ЗА СМЕШТАЈ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ОМЕТЕНЕ У РАЗВОЈУ

Услуге домског смештаја деци и младима са сметњама у развоју, на територији АП Војводине пружају две установе социјалне заштите:

- Дом за децу и омладину ометену у развоју **„Колевка“** у Суботици и
- Дом за децу и омладину ометену у развоју **„Ветерник“**⁴ у Новом Саду

3.1. Подаци о установама

3.1.1. Домски смештај и додатне услуге

Капацитет домског смештаја ових установа утврђен Одлуком о мрежи установа износи укупно **670 места**.

Поред смештаја у дом, „Колевка“ у Суботици пружа **услуге** заштите и збрињавања трудница и мајки са децом у оквиру организационе јединице Стационар за мајку и дете, као и услугу дневног боравка за децу и младе са сметњама у развоју из локалне заједнице. У оквиру установе функционише и прихватна станица за краткотрајни смештај деце и младих. Дом „Ветерник“ поред домског смештаја, пружа **услуге** дневног боравка и становања уз подршку за особе са инвалидитетом. У табелама које следе приказан је **капацитет и број корисника домског смештаја** у 2011. години, по установама, као и **број корисника других услуга** које су успостављене у њиховим оквирима.

¹ Закон о социјалној заштити, члан 180

² "Службени гласник РС", бр.16/2012

³ „Службени гласник РС“, број 98/2010

⁴ Одлуком о мрежи установа социјалне заштите за смештај корисника („Сл. гласник РС“, бр. 98/2010) која је важила за извештајну 2011. годину, утврђена делатност Дома „Ветерник“ је смештај деце, омладине и одраслих лица степена умерене, теже и тешке ометености у развоју.

Установа	Капацитет	Укупан број корисника (1.1.2011 - 31.12.2011.)	Нови корисници у 2011. години	Број корисника на дан 31.12.2011.
Дом за децу и омладину ометену у развоју „Колевка“ у Суботици	170	207	25	174
Дом за децу и омладину ометену у развоју „Ветерник“ у Новом Саду	500	589	14	573
Укупно	670	796	39	747

Табела бр. 1 Капацитет и број корисника домског смештаја, по установама, у 2011. години

Услуга	„Колевка“	„Ветерник“
	Број корисника у току 2011. године	
Прихватна станица за децу и младе	31	-
Дневни боравак	25	26
Становање уз подршку	-	10

Табела бр. 2 Број корисника других услуга, по установама у току 2011. године

У току 2011. године на смештају у ове две установе било је укупно **796 корисника** (768 корисника у току 2010. године), а **на крају године на евиденцији било је укупно 747**. Од тог броја 76% су корисници установе у Ветернику.

Попуњеност смештајних капацитета у обе установе на крају године је била преко 100%, што је нарочито изражено у „Ветернику“ где је на крају године на смештају било 573 корисника у укупном капацитету који износи 500 места.

Током године на смештај у установе је примљено укупно **39 нових корисника** (нешто већи број у „Колевку“ 25, и у Ветерник 14). На смештај у „Колевку“ током 2011. године примљено је **16 деце узраста до 3 године**.

На **листи чекања** за пријем у Ветерник налазило се на крају године 19 захтева, за 16 деце, 2 младе и једну одраслу особу. „Колевка“ води листу чекања али није било захтева за смештајем на листи чекања.

Установе извештавају о броју корисника који су током године били укључени у различите **активности подршке оспособљавању и осамостаљивању корисника, културно-забавне и рекреативне активности** реализоване у установи.

Највећи број је био укључен у програме са културно – забавним карактером (218 корисника) и спортско – рекреативним садржајем (116 корисника), а затим у различите облике радионичарског рада и рада у секцијама. Са корисницима у обе установе се радило и на подршци у оквиру **програма осамостаљивања** где је, повремено или стално, било укључено укупно **135 корисника**.

Назив програма	Број корисника укључених у програм у 2011. години						Укупно
	Стално укључени			Повремено укључени			
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно	
Програми подршке осамостаљивању младих	51	30	81	24	30	54	135
Културни забавни садржаји	32	42	74	79	65	144	218

Спортско-рекреативни садржаји	49	21	70	32	14	46	116
Радионичарски рад	17	20	37	36	35	71	108
Рад у секцијама	20	28	48	11	15	26	74
Укупно	169	141	310	182	159	341	651

Табела бр. 3 Активности подршке оспособљавању и осамостаљивању корисника, културно-забавне и рекреативне активности, број укључених корисника збирно за установе

У току 2011. године „Ветерник“ је реализовао **5 пројеката** који су кроз различите активности имали за циљ да допринесу побољшању квалитета живота корисника у установи као и да се унапреде већ развијене дневне услуге.

Све пројекте је финансирао Градска управа за дечију и социјалну заштиту Новог Сада. Подржане су услуге становања уз подршку и дневног боравка, затим обележавање „Дана особа са инвалидитетом“, одлазак корисника на море и планину на климатски опоравак, као и пројекат под називом „ И ја идем у школу“.

Сарадња са другим установама и организацијама је у извештајима обе установе оцењена као **врло добра и одлична**. Поред добре сарадње са другим установама социјалне заштите и центрима за социјални рад, обе установе сарађују са образовним и здравственим установама, локалном самоуправом, хуманитарним и другим организацијама као и медијима.

3.1.2. Простор, услови становања корисника, одржавање, опрема

Закон предвиђа да пружаоци услуга морају да испуне минимум прописаних стандарда⁵ - функционалних (који се односе на вредносне, квалитативне и квантитативне димензије стручних поступака) и структурних (структурни стандарди се односе просторне капацитете, приступачност, опрему, запослене... који су предмет овог дела извештаја).

У својим годишњим извештајима установе су дале податке о усклађености **пословног простора за запослене** са прописаним стандардима⁶ (узети су у обзир канцеларије, тоалетни простор, ходници, сале). Према овим подацима у обе установе услови су у складу са стандардима и омогућавају нормално одвијање процеса рада.

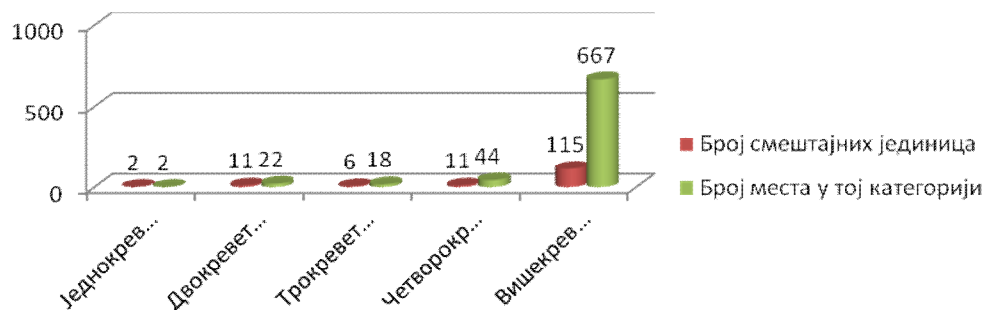
У оквиру својих капацитета установе располажу са укупно **145 смештајних јединица**. По **структури** то су: 2 једнокреветне, 11 двокреветних, 6 трокреветних соба (све смештајне јединице овог типа су у Ветернику), 11 четворокреветних, и укупно 115 вишекреветних соба са 667 места у тој категорији. У „Колевци“ све смештајне јединице су по типу вишекреветне собе, изузев једне двокреветне.

Дакле, **у структури смештајних капацитета преовлађују вишекреветне собе**, и у том смислу установе ће у наредном периоду морати да раде на унапређењу својих капацитета.⁷

⁵ Израда Правилника о минималним стандардима за пружање услуга социјалне заштите је у току

⁶ Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности и нормативима и стандардима за обављање делатности установа социјалне заштите

⁷ Нацрт Правилника о минималним стандардима за пружање услуга социјалне заштите предвиђа да у једној спаваоници могу да буду смештена највише четири корисника

Графички приказ бр. 1 Структура смештајних капацитета

Када говоримо о **одржавању простора и радних услова установе** (чишћење, грејање, текуће инвестиционо одржавање, ППЗ), „Ветерник“ у свом годишњем извештају наводи да има тешкоћа које се односе пре свега на недовољна финансијска средства за редовно инвестиционо одржавање и одржавање опреме, као и недостатак финансијских средства за грејање. „Колевка“ у извештају није истакла посебене тешкоће у вези са одржавањем.

Када је информатичка опрема у питању, „Ветерник“ располаже са укупно 56 рачунара, „Колевка“ са 15, а исказана је **потреба за укупно још 20 рачунара** („Ветерник“ 15 и „Колевка“ 5), као и **потреба за обуком за рад на рачунарима за 10 запослених у „Ветернику“**.

Возни парк ових установа чини укупно **13 возила** (7 „Ветерник“ и 6 „Колевка“).

Опрема са којом располаже установа	Колевка	Ветерник
Врста опреме	Број	Број
Информатичка опрема – рачунари	15	56
Возни парк – аутомобил, комби	6	7

Табела бр. 4

Оно што је у извештајима истакнуто јесте потреба за набавком нове опреме и обновом постојеће, пре свега у кухињама и вешерајима, као и набавком медицинске опреме за опремање амбуланте и стоматолошке амбуланте, као и пољопривредне механизације за рад на економији у „Ветернику“. Такође се размишља и о могућности постављања соларних колектора којима би се, дугорочно, решило питање економичнијег загревања просторија и воде у овој установи.

Један од стандарда који ће установе морати да испуњавају је и **приступачност објекта** особама са инвалидитетом. У том смислу нешто је боља опремљеност „Ветерника“. У табели која следи приказана је опремљеност установа према критеријумима приступачности који су посматрани кроз годишње извештаје.

Приступачност објекта установе особама са инвалидитетом		
	„Ветерник“	„Колевка“
Постојање рампи (фиксна или покретна)	ДА	ДА
Рукохвати	ДА	НЕ
Приступачно приземље	ДА	НЕ
Лифт	НЕ	НЕ
Приступачни тоалети	ДА	ДА

Табела бр. 5

Помоћ у смислу **побољшања услова смештаја корисника и услова рада запослених** у току 2011. године, од стране **оснивача добиле су обе установе, а од стране локалне самоуправе, према подацима из извештаја, само „Ветерник“.**

Побољшање услова смештаја корисника и рада запослених у 2011. години		
	„Ветерник“	„Колевка“
Да ли је било значајних инвестиција на уређењу простора установе?	ДА	НЕ
Да ли је оснивач пружао неку врсту помоћи за побољшање услова смештаја корисника и рада запослених?	ДА	ДА
Да ли је локална самоуправа пружала неку врсту помоћи установи за побољшање услова смештаја корисника и рада запослених?	ДА	НЕ

Табела бр. 6

3.1.3. Кадровски капацитети

Укупан број **запослених** у ове две установе у 2011. години је **421**, што је складу са вежећим решењима оснивача. Од укупног броја запослених **99% је запослено на неодређено време.**

У **структури запослених најбројнији** су здравствени радници са уделом од **34%**, а међу њима **медицинске сестре**, затим лекари (5 лекара који раде у Ветернику и 1 у Колевци), физиотерапеути (укупно 4, запослени у Ветернику), и по један стоматолог и лаборант, такође у Ветернику. **Стручни радници чине 21%** од укупног броја запослених, а међу њима најбројнији су дефектолози и радни терапеути (који су запослени у „Ветернику“). У „Колевци“ стручни кадар чине социјални радник, психолог, педагог, правник и 2 васпитача. Велики удео запослених (**25%**) у овим установама чине **технички радници**, а међу њима су најбројније спремачице, пеглерке, вешерке, кувари/куварице и сервирке. Административни радници чине још око 4% укупно запослених.

Ако се посматра **извор финансирања запослених**, свакако највећи део је финансиран средствима из буџета са републичког нивоа. Локална самоуправа (тачније, у питању је **Град Нови Сад**) финансира **8 стручних радника у „Ветернику“.**

Преглед броја и структуре запослених збирно за установе дат је у табели која следи.

Назив радног места	Укупан број извршилаца		Стварно запослени према извору финансирања				Пол	
	По нормативу	Стварно запослени	Буџет Републике	Буџет локалне самоуправе	Цена смештаја корисника	РЗЗО	Мушки	Женски
Руководећи радници	3	3	3	0	0	0	2	1
Стручни радници	59	59	51	8	0	0	15	44
Пружаоци неге и услуга	89	89	89	0	0	0	5	84
Здравствени радници	142	143	57	1	0	85	12	131
Административни радници	18	18	18	0	0	0	3	15
Технички радници	109	109	107	2	0	0	23	86
Укупно	420	421	325	11	0	85	60	361

Табела бр. 7 Број и структура запослених 31.12.2011.

3.1.4. Обука и усавршавање радника

У табели која следи приказан је број стручних радника који су прошли различите врсте програма обука и друге видове стручног усавршавања, у току 2011. године.

Врста програма обуке или стручног усавршавања	Број радника
Програми обуке који су акредитовани у систему социјалне заштите	31
Програми обуке који нису акредитовани у систему социјалне заштите	13
Семинари, саветовања, конференције и друго	17
Неки други програми или усавршавања (академско усавршавање – специјализација, мастер и сл.)	21

Табела бр. 8 Број радника према врсти програма обуке или стручног усавршавања, збирно за установе

С обзиром на потребу за стручним усавршавањем, **32** стручних радника је изјавило да има потребу за стручним усавршавањем у области **Заштита деце и младих**, а **9** радника у области **Стручни поступци и процедуре у раду установе**.

Следи и преглед обука, ранжираних по приоритету, за којима су стручни радници исказали потребу:

„Колевка“	„Ветерник“
Обука за рад са децом са сметњама у развоју	Свеобухватни приступ и методе за оптимизацију потенцијала код деце са развојним поремећајима
Унапређење здравствене неге	Чувари осмеха - психолошке радионице за подстицање развоја
	Умем боље - рад са младима са агресивним понашањем

Табела бр. 9

3.2. Подаци о корисницима домског смештаја у установама за смештај деце и младих са сметњама у развоју

У току 2011. године на смештају у ове две установе било је укупно **796 корисника (768 корисника у току 2010. године)**, а **на крају године на евиденцији било је укупно 747**. Од тог броја 76% су корисници установе у Ветернику.

Полна структура корисника ове две установе је доста уједначена, уз нешто мало већи проценат корисника **мушког пола (57%)** у односу на број корисница.

У узрасној структури корисника у „Ветернику“ **одрасли преко 18 година чине 76% од укупног броја корисника**. Као последица недостатка ванинституционалних облика подршке за децу са сметњама у развоју и попуњености капацитета установа које су намењене за смештај одраслих особа са менталном недовољном развијеношћу, корисници „Ветерника“ углавном прерастају узрасну групу деце и младих и остају да бораве у истој установи.

Корисници дома „Колевка“ у току 2011. године искључиво су била деца (већина су деца до 14 година и једно дете узраста 15 до 17). У току године је на смештају било 37 деце **узраста до 3 године, односно 26 на дан 31.12. 2011.**

Због **значајно различите узрастне структуре у овим двама установама**, она је табеларно приказана **засебно за сваку установу**, са стањем на дан **31.12.2011.**

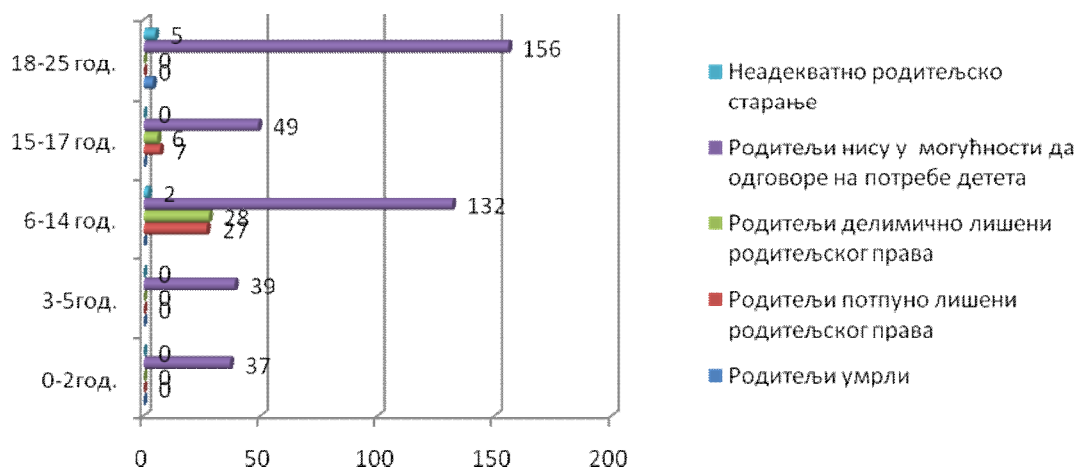
„Колевка“				
Узраст	Број корисника на дан 31.12.2011.			%
	Мушки	Женски	Укупно	
Од 0 до 2 година	14	12	26	15
Од 3 до 5 година	15	16	31	18
Од 6 до 14 година	69	47	116	67
Од 15 до 17 година	0	1	1	0
Старији од 18 година	0	0	0	0
Укупно	98	76	174	100

Табела бр. 10 Структура корисника према узрасту, „Колевка“

„Ветерник“				
Узраст	Број корисника на дан 31.12.2011.			%
	Мушки	Женски	Укупно	
Од 0 до 2 година	0	0	0	0
Од 3 до 5 година	0	0	0	0
Од 6 до 14 година	39	16	55	10
Од 15 до 17 година	39	21	60	10
Од 18 до 25 година	103	60	163	28
Од 26 до 30 година	44	28	72	14
Од 31 до 45 година	85	78	163	28
Од 46 до 64 година	21	39	60	10
60 и више	0	0	0	0
Укупно	331	244	575	100

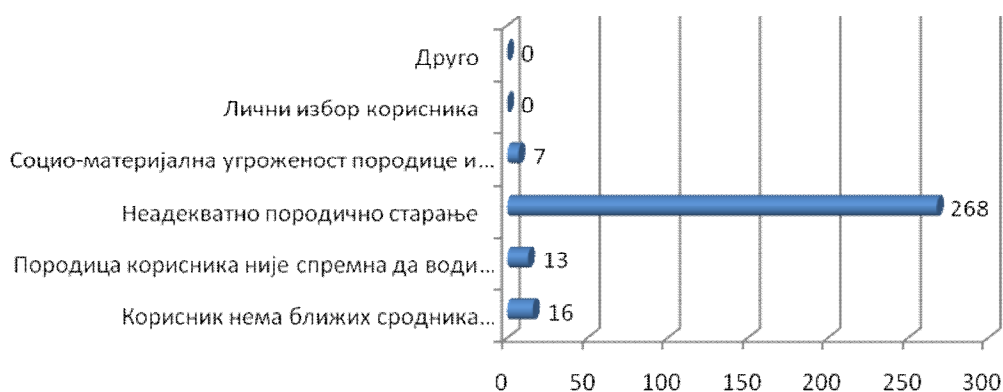
Табела бр. 11 Структура корисника према узрасту, „Ветерник“

Доминантан **разлог за смештај деце и младих** у установе је као и претходне године, **немогућност родитеља да одговоре на потребе детета**, па је највећи број корисника, и то у свим узрастним групацијама деце и младих, на смештају управо из тог разлога.

Графички приказ бр. 2 Структура деце и младих према разлогу смештаја

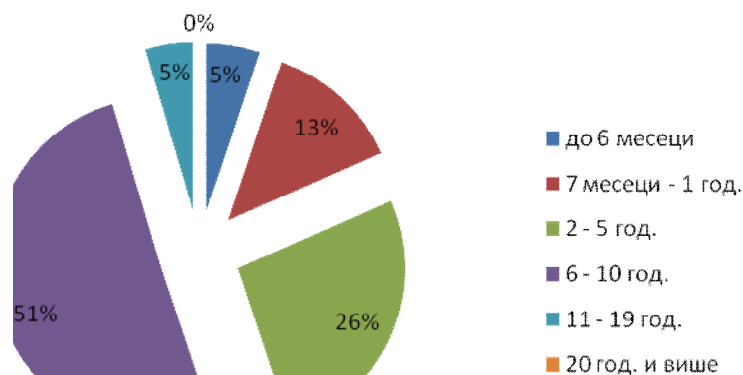
За највећи број **одраслих** корисника, као и претходне године, доминантан разлог за смештај јесте **неадекватно породично старање**.

Графички приказ бр. 3 Структура одраслих корисника према разлогу смештаја

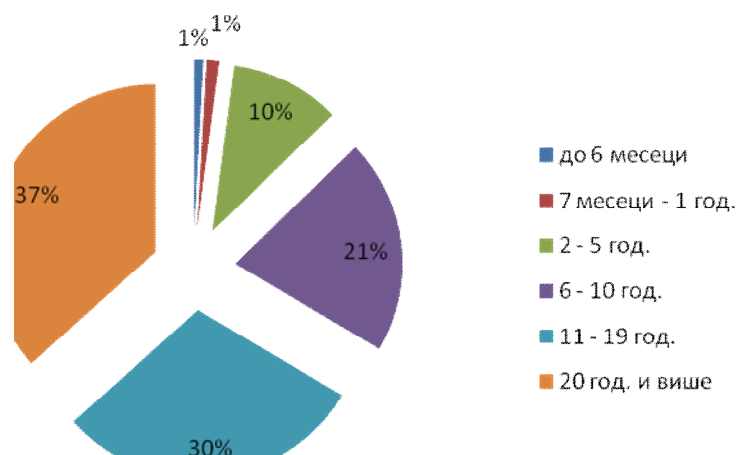
Дужину боравка корисника у анализиране две установе, имајући у виду значајно различиту узрасну структуру, приказујемо по установама засебно.

Из графика који следи може се видети да је највећи број корисника у „Колевци“ на смештају у трајању од **6 до 10 година (51%)**, што је значајан период ако се узме у обзир њихов узраст. У 2011. години на смештају у овој установи је било **37 деце до 3 године** старости. Од тог броја 6 деце у дому боравило од 0-2 месеца, од 3-6 месеци 11 деце, а од 7-12 месеци седморо деце. Од једне до две године у дому борави 9 деце, а преко две године 4 деце узраста до 3 године. Дакле, **од укупног броја деце до три године 84% на смештају борави дуже од два месеца.**

Графички приказ бр. 4 Структура корисника према дужини боравка у установи, „Колевка“

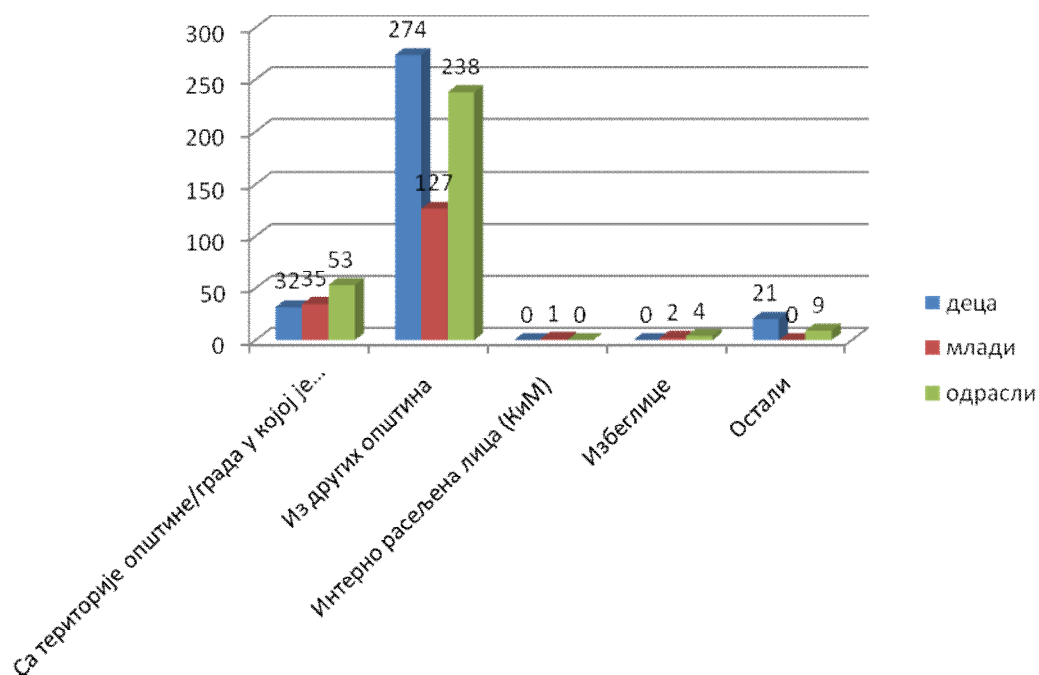
У **Ветернику** чак **37% корисника је у установи дуже од 20 година**, а још **30 % њих је од 11 до 19 година у установи.**

Графички приказ бр. 5 Структура корисника према дужини боравка у установи, „Ветерник“

Овако дуг боравак у установама сасвим сигурно је последица дугогодишње оријентације на институционални вид заштите, недовољно развијених дневних услуга у локалним заједницама и недовољне подршке породици.

Структура корисника према месту пребивалишта пре смештаја показује да је **највећи број корисника**, из свих узрасних групација (деца, млади, одрасли), пре смештаја у установу живео **у местима са територије других општина** од оне у којој се установа налази. Са територије града у којој установа лоцирана је далеко мањи број корисника, што је значајан податак када се посматра у светлу могућности за одржавање односа корисника са члановима породица и другим блиским особама.

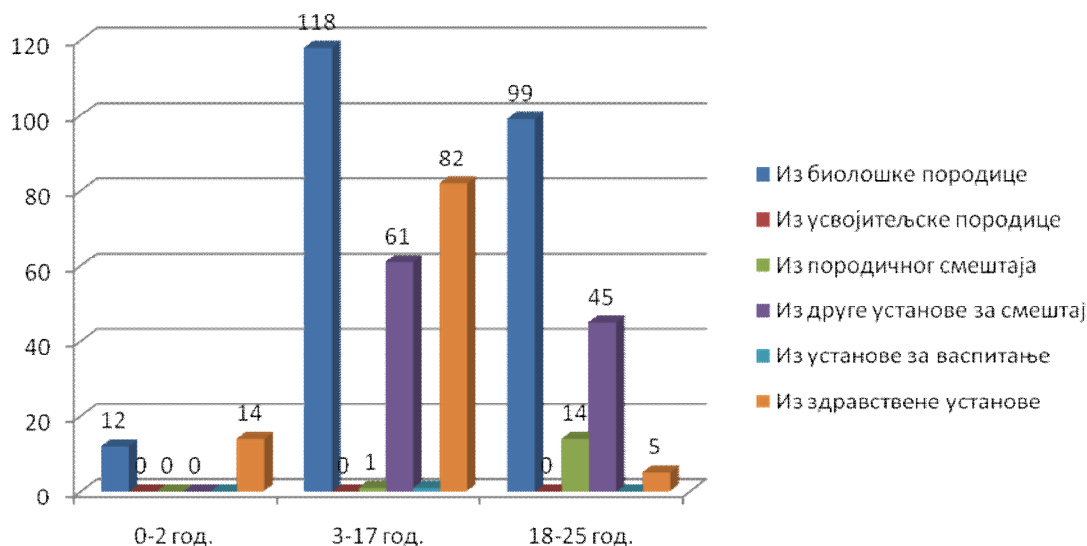
Графички приказ бр. 6 Структура корисника према месту пребивалишта пре смештаја

Ако се анализира **структура деце и младих према средини из које су дошла** на смештај у установу, може се закључити да је у свим узрасним групацијама највећи број корисника на смештај дошао **из биолошке породице** (једино на узрасту **до 3 године** скоро једнак број деце долази и **из здравствених установа**).

Најбројнија је групација деце од 3 до 17 година која на смештај долази из **биолошке породице**, а значајан је и број оних из **здравствених установа и других установа социјалне заштите**.

Младе особе на смештај у дом долазе најчешће **из биолошке породице, из других установа социјалне заштите али и са породичног смештаја**.

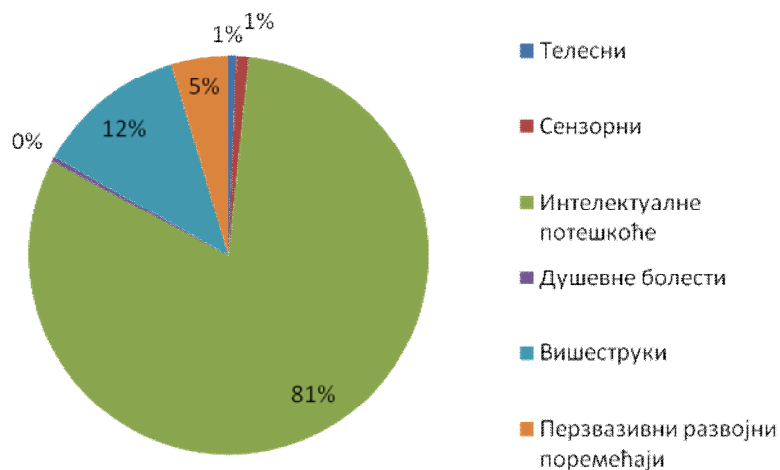
Највећи удео деце и младих који на смештај долазе из својих породица указује на потребу за интензивнијом подршком коју систем треба да пружи породици.

Графички приказ бр. 7 Структура деце и младих према средини из које су дошла

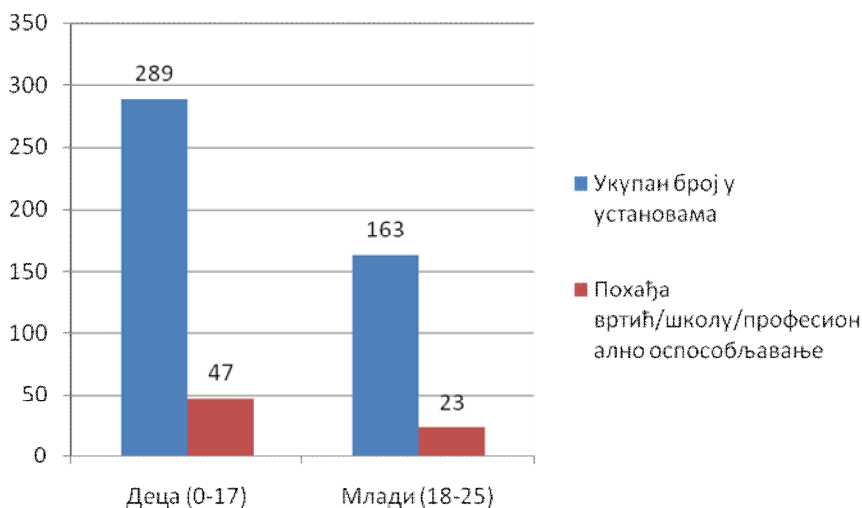
Структура корисника према врстама сметњи у развоју/инвалидитета показује да су најбројнији корисници **са интелектуалним потешкоћама**, који чине 81% укупног броја корисника на смештају. Затим следе корисници са **вишеструким сметњама** у уделу од 12%. Удео од 5% су деца са **первазивним развојним поремећајима** узраста **до 3 године** која су на смештају у **„Колевци“**.

Проценат непокретних корисника је далеко већи у **„Колевци“**, где потпуно **непокретни корисници чине скоро половину** од укупног броја на смештају, у односу на **„Ветерник“** где тај проценат износи око 15%.

Графички приказ бр. 8 Структура корисника према врстама сметњи у развоју/инвалидитета

Од укупног броја корисника на смештају, **16 % деце** и **14 % младих** је обухваћено образовним системом. Реч је о специјалним основним и средњим школама. Предшколску установу је похађало 7 деце из „Колевке“

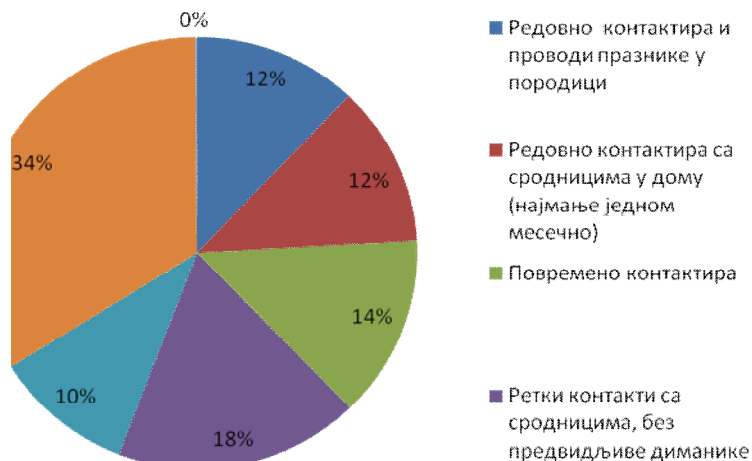

Графички приказ бр. 9 Структура деце и младих према похађању школе

У анализи структуре према начину **одржавања контаката са сродницима**, уочљив је податак да највећи проценат (**34 %**) корисника у овим двама установама **нема контакте** са својим сродницима и породицом.

Гледано по установама појединачно, ово обележје је међутим много чешће за кориснике који су на смештају у **Ветернику**, где **скоро половина (41 %) нема никакве контакте са сродницима**. Међу онима који имају редовне контакте, око 12% са сродницима се виђа само у дому, а 14% викенде и празнике проводи код куће.

У смислу одржавања контаката са породицом и сродницима показатељи за „**Колевку**“ су другачији у позитивном смислу. **Контакте са сродницима нема око 15% деце на смештају у овој установи**. Око 12% деце на смештају има редовне контакте у дому, а одређени број, око 5%, поред тога одлази у породицу на викенде и празнике. Више од трећине има контакте са својим родитељима и сродницима али ретко и без предвидљиве динамике.

Графички приказ бр. 10 Структура корисника према начину одржавања контаката са сродницима (збирни подаци за обе установе)

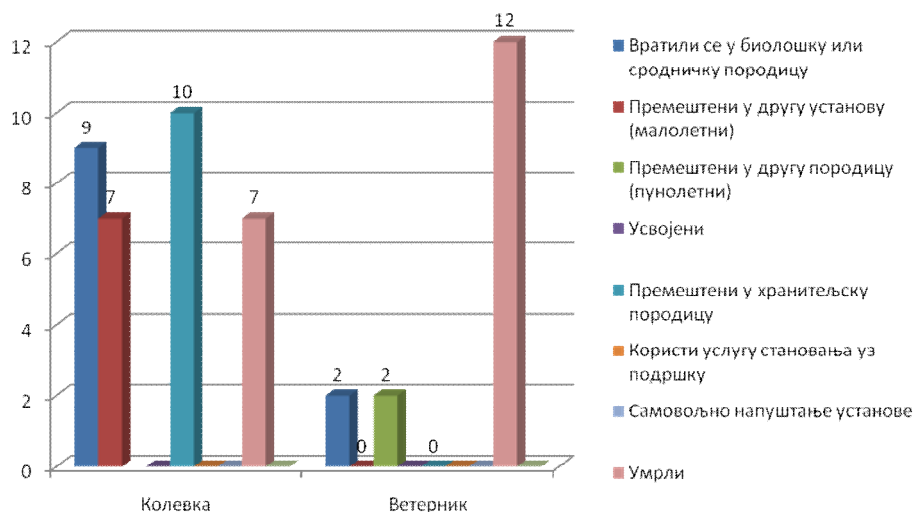
Од укупног броја деце која су на смештају у „Колевци“, близу половине су обухваћена **старатељском заштитом** / под непосредним старатељством.

У „Ветернику“ старатељском заштитом су обухваћена сва деца/малолетници на смештају, (старатељ је сродник или под непосредним старатељством ЦСР). Од укупног броја **пунолетних корисника у овој установи под старатељством је око 65%** корисника, остали нису обухваћени старатељском заштитом.

У току 2011. године за укупно **49** корисника је из различитих разлога **прекинут смештај**. Структура тих разлога се разликује у овим двама установама.

Најчешћи разлог који се наводи као престанак смештаја у „Ветернику“ је **смрт корисника** (8 корисника је умрло услед болести и 1 корисник несрећним случајем), док је мањи број изашао због других разлога - **2 корисника су премештени у другу установу** и **2 малолетна корисника су се вратила у биолошку или сродничку породицу**.

У „Колевци“ разлози за прекид смештаја су и **смештај у хранитељску породицу, повратак у биолошку или сродничку породицу, премештај у другу установу**.

Графички приказ бр. 11 Број корисника према разлогу престанка смештаја, по установама

4.0. ДОМОВИ ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ

4.1. Подаци о установама

4.1.1 Домски смештај и додатне услуге

На територији АП Војводине смештај деце и омладине се реализује у 4 дома:

- Дом за децу и омладину „Вера Радивојевић” у Белој Цркви,
- Дом за децу и омладину „Споменак” у Панчеву,
- Дом за децу и омладину „Мирослав Мика Антић” у Сомбору и
- Дом за децу и омладину „СОС Дечије село др Милорад Павловић” у Сремској Каменици

У току процеса трансформације установа за смештај деце сви домови су развили/развијају неки од облика **краткотрајног смештаја (прихватилишта и прихватне станице)**, као и различите услуге које би требало да буду подршка у непосредном окружењу корисника: **дневне услуге** у заједници и услугу подршке за самосталан живот - односно **становање уз подршку** која је пре свега намењена младим особама које су у процесу осамостаљивања.

Одлуком о мрежи из 2010. године, по први пут су поред капацитета у домском смештају дефинисани и капацитети за додатне услуге које ове установе треба да пружају у оквиру својих расположивих ресурса.

Укупни **капацитет** ових домова износи **470 места**, од тога **272 места у домском смештају**, а преостали капацитети утврђени **за додатне услуге износе 198 места**.

Приказ капацитета домског смештаја и додатних услуга, по установама дат је у табели која следи.

Назив установе	Смештајни капацитет	Капацитети за додатне услуге	Укупно
Дом за децу и омладину „Вера Радивојевић”	48	72	120
Дом за децу и омладину „Споменак”	48	48	96
Дом за децу и омладину „Мирослав Мика Антић”	36	44	80
Дом за децу и омладину „СОС Дечије село др Милорад Павловић”	140 ⁸	34	174
Укупно	272	198	470

Табела бр. 12 Капацитет домског смештаја и додатних услуга, по установама, у 2011.

Укупан број **корисника домског смештаја у 2011. години је износио 300** (295 током 2010. године).

На дан 31.12.2011. на смештају у дому је било 241 корисник (242 корисника 31.12.2010. године), што је нешто мање од укупног капацитета домског смештаја ових установа.

На смештај у установе у току 2011. године је примљено укупно **24 нових корисника** (36 нових корисника је примљено на смештај у току 2010. године).

У табели која следи приказан је **капацитет и број корисника домског смештаја** по појединим установама, у 2011. години.

⁸ Капацитет обухвата услуге домског смештаја и услуге подршке за самосталан живот

Ред. бр.	Установа	Капацитет	Укупан број корисника (1.1.2011. - 31.12.2011.)	Нови корисници у 2011. години	Број корисника на дан 31.12.2011.
1	Дом за децу и омладину „Вера Радивојевић“ у Белој Цркви	48	65	4	53
2	Дом за децу и омладину „Споменак“ у Панчеву	48	38	9	27
3	Дом за децу и омладину „Мирослав Мика Антић“ у Сомбору и	36	47	7	38
4	Дом за децу и омладину „СОС Дечије село др Милорад Павловић“ у Сремској Каменици	120 ⁹	150	4	123
Укупно		252	300	24	241

Табела бр. 13 Подаци о капацитетима и броју корисника домског смештаја по појединим установама у АП Војводини у 2011.години

Током претходних година број деце и младих у установама се значајно смањује. У време када је Министарство одредило Мере за отклањање неправилности у вршењу послова смештаја деце и омладине у установе социјалне заштите¹⁰, на крају 2006. године, у овим установама на смештају је било је 374 корисника¹¹, да би на крају 2011. године овај број износио 241. Изражено процентуално, смањење броја корисника у овом периоду износи 35%. Ово смањење свакако је ефекат примене Мера и паралелног процеса трансформације установа за децу и развоја других услуга у локалним заједницама. Али је исто тако видљиво да је број корисника у свим, са изузетком једне установе, већи и током и на крају године, од капацитета установа. Шта нам то говори: да су потребе ипак веће од утврђеног капацитета, односно да утврђена норма не прати живот.

У табели која следи дајемо приказ **броја корисника других услуга** које су ове установе развиле у току процеса трансформације и које пружају за децу и младе из локалне заједнице или младе особе са домског смештаја које су у процесу осамостаљивања.

Поред услуге домског смештаја у 2011. години, пружане су следеће **услуге**: смештај у прихватну станицу за децу и омладину у Дому у Сомбору, становање уз подршку у СОС Дечијем Селу, прихватилиште са прихватном станицом и становање уз подршку у Дому у Панчеву и прихватна станица за жене и децу жртве насиља и дневни боравак за децу из социјално – материјално угрожених породица у Дому у Белој Цркви.

Услуга	Дом за децу и омладину „Вера Радивојевић“	Дом за децу и омладину „Споменак“	Дом за децу и омладину „Мирослав Мика Антић“	Дом за децу и омладину „СОС Дечије село др Милорад Павловић“
	Број корисника у току 2011.	Број корисника у току 2011.	Број корисника у току 2011.	Број корисника у току 2011.
Прихватилиште за децу и омладину	-	15	-	-

⁹ Капацитет за услугу домског смештаја

¹⁰ Мере за отклањање неправилности у вршењу послова смештаја деце и омладине у установе социјалне заштите (Сл. гласник РС, бр79/05)

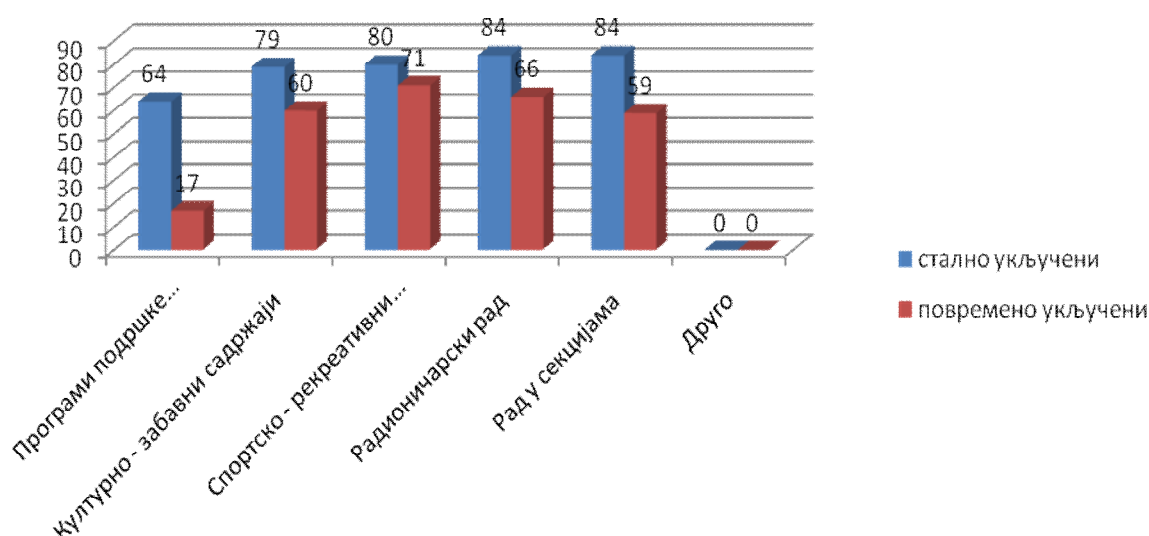
¹¹ Анализа стања у домовима за децу без родитељског старања у АП Војводини, Покрајински завод за социјалну заштиту, 2007. године.

Прихватна станица	29	29	31	-
Дневни боравак	20	-	-	-
Становање уз подршку	-	11	-	36

Табела бр. 14 Подаци о броју корисника других услуга, по појединим установама у АП Војводини у 2011.години

Програми рада са децом и младима у установама у фокус стављају пре свега њихово осамостаљивање, кроз професионално оспособљавање и прихватање одговорности за сопствени живот. Ово се реализује кроз заједничке активности са различитим садржајем, радионичарски рад, рад у секцијама, укључивање у обављање свакодневних кућних послова и дневних обавеза. Деци и младима у установама такође се пружа и помоћ у учењу и савладавању школског градива. У рад секција и осталих програма деца и млади се укључују према својим интересовањима, повремено или континуирано.

Као што се може видети из графика који следи програми различите садржине су доста уједначени с обзиром на број корисника који је њима обухвећен

Графички приказ бр. 12 Програми рада са децом и младима

Поред горе поменитих програма установе су у току године организовале за своје кориснике **летовања, зимовања или излете**, а на њима је учествовало укупно **406** деце и младих из установа. Само једна установа, „Дечије село“ је била у могућности да за своје кориснике организује све од поменутих садржаја, док је Дом у Сомбору организовао само излете.

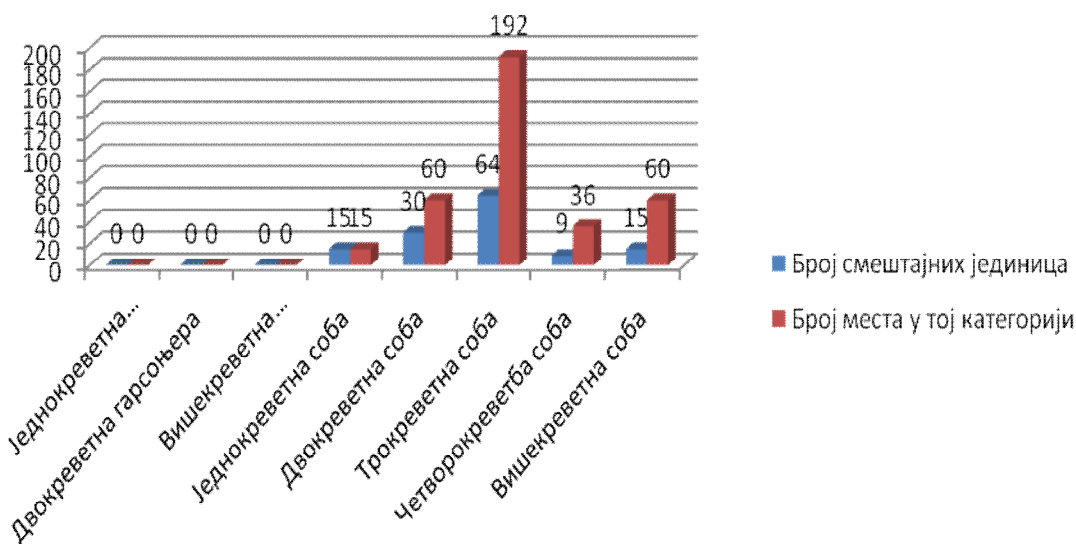
Сарадња са другим установама и организацијама у извештајима је оцењена као углавном задовољавајућа, а подразумевала је првенствено добру сарадњу са другим установама социјалне заштите, а затим здравственим, образовним и установама културе, невладиним и хуманитарним организацијама, спортским удружењима, секретаријатом унутрашњих послова, локалним самоуправама и компанијама.

У извештајима се такође истиче да је, и поред тога што је сарадња са центрима за социјални рад чија су деца на смештају у установама у протеклом периоду подигнута на виши ниво, потребно ову сарадњу још унапредити - у смислу одржавања редовних контаката и посета деци на смештају као и сарадње приликом припреме за излазак из установе.

4.1.2. Простор, услови становања корисника, одржавање, опрема

Све установе су у својим годишњим извештајима о раду дале позитивну оцену усклађености **пословног простора за запослене** са прописаним стандардима¹² (узети су у обзир канцеларије, тоалетни простор, ходници, сале).

Ако се посматра **структура смештајних капацитета** може се видети да је највећи број смештајних јединица у категорији трокреветних и двокреветних соба, што је карактеристика свих установа. „Дечије село“ има значајан удео и једнокреветних соба у својим смештајним капацитетима.

Графички приказ бр. 13

Када се анализира процена установа по питању **одржавања простора и радних услова установе** (чишћење, грејање, текуће инвестиционо одржавање, ППЗ), **2 установе су навеле да имају тешкоћа у том смислу („Дечије село“ и Дом у Сомбору).**

Дом у Сомбору је навео да се ради о следећим тешкоћама: „Грејање, дотрајале инсталације и стари котлови којима је прошао рок, магацински простор у фази урушавања, инспекцијским надзором утврђено је да за пројектну документацију, обуку запослених и ППЗ треба обезбедити 700,000 динара“.

Опремљеност установа је солидна, **у просеку установе располажу са 20 рачунара по установи** (укупно 79 рачунара у свим установама). „Дечије село“ и „Споменак“ су у том смислу боље опремљени.

Када је рачунарска опрема у питању, установе су исказале **потребу за укупно још 32 рачунара** (Дом у Сомбору потребу за 15 рачунара и „Дечије село“ 17). **Потребу за обуком за рад на рачунарима има укупно 35 запослених** у Домовима у Сомбору, Панчеву и Белој Цркви.

Возни парк ових установа чини укупно **13 возила** (аутомобила и комбија), што је опет гледано **у просеку 3 возила по установи** (Дом у Сомбору има 1 возило до 5 возила које има „Дечије село“).

¹² Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности и нормативима и стандардима за обављање делатности установа социјалне заштите

Опрема са којом располажу установе	
Врста опреме	Број
Информатичка опрема – рачунари	79
Возни парк – аутомобил, комби	13

Табела бр. 15

Стандард који ће установе морати да испуњавају у смислу структуралних захтева јесте **приступачност објекта** особама са инвалидитетом. У том смислу опремљеност установа ће морати значајно да се унапреди, посебно имајући у виду значајан проценат деце и младих са инвалидитетом који је на смештају у овим установама (19% у 2011. години). У табели која следи може се видети каква је опремљеност ових установа према критеријумима који су посматрани.

Приступачност објекта установе особама са инвалидитетом				
	„Вера Радивојевић“	„Споменак“	„Мика Антић“	„СОС Дечије село“
Постојање рампи (фиксна или покретна)	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Рукохвати	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Приступачно приземље	НЕ	НЕ	ДА	НЕ
Лифт	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Приступачни тоалети	НЕ	НЕ	ДА	НЕ

Табела бр. 16

Један од важних предуслова када говоримо о приступачности и доступности услуга корисницима јесте и адекватно **информисање** потенцијалних корисника о услугама које се пружају. Из података који су наведени у табели која следи може се видети да би установе у значајној мери **требало да унапреде** овај сегмент свога рада и да више пажње посвете информисању, као и **да развијају систем информисања** који би требало да буде **у складу са стандардима приступачности**.

Да ли је обезбеђено адекватно информисање корисника о услугама које пружа установа?				
	„Вера Радивојевић“	„Споменак“	„Мика Антић“	„СОС Дечије село“
Постоји лифлет или брошура о правима и услугама у установи намењен корисницима	НЕ	НЕ	ДА	ДА
На огласној табли установе су истакнута обавештења значајна за кориснике	ДА	НЕ	ДА	ДА
Постоји лифлет или брошура о услугама установе прилагођен слепим и слабовидим особама (Брајево писмо)	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Постоји сајт	НЕ	НЕ	НЕ	ДА
Сајт установе прилагођен је слепим и слабовидим особама	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Средства информисања доступна на језицима мањина	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Информисање корисника путем медија	НЕ	НЕ	ДА	НЕ

Табела бр. 17

По питању **побољшања услова смештаја корисника и услова рада запослених** у току 2011. године **у 2 установе** је било значајнијих инвестиција на уређењу простора установе (Дом у Сомбору и „Дечије село“).

4.1.3. Кадровски капацитети

Укупан број **запослених** у 2011. години у овим установама је **145**, што је мање него што је то нормативима утврђено (151).

Од укупног броја запослених највише је запослено на неодређено време, а потом следи значајно мањи број радника на одређено време и свега 3 волонтера, ангажована у „Дечијем селу“ и Дому у Панчеву.

Радни статус запослених	
Статус радника	Број
На неодређено време	134
На одређено време	11
Приправници	0
Волонтери	3
По уговору (рад на пројектима)	0
Друго	0

Табела бр. 18

У **структури запослених стручни радници су најбројнији** - запослено је 59 стручних радника, тако да они чине 40% од укупног броја у овим установама. Међутим, и међу стручним радницима је недостајући број у односу на нормативе: недостају 1 социјални радник у Панчеву и 2 васпитача у Белој Цркви. Подаци о структури запослених показују да у директном раду са децом и младима у овим установама поред стручних радника ради **и 22 неговатељице (у „СОС Дечијем Селу“)**.

Из Републичког буџета се **финансира** 96% запослених, а локалне самоуправе финансирају укупно 5 радника или 3,5% (4 стручна радника/васпитача и једног медицинског техничара).

Назив радног места	Укупан број извршилаца		Стварно запослени према извору финансирања			
	По нормативу	Стварно запослени	Буџет Републике	Буџет локалне самоуправе	Цена смештаја корисника	РЗЗО
Руководећи радници	11	11	11	0	0	0
Стручни радници	62	59	55	4	0	0
Пружаоци неге и услуга	22	22	22	0	0	0
Здравствени радници	1	2	1	1	0	0
Административни радници	13	12	12	0	0	0
Технички радници	42	39	39	0	0	0
Укупно	151	145	140	5	0	0

Табела бр. 19 Број и структура запослених 31.12.2011.

4.1.4. Обука и усавршавање радника

Највећи број запослених у установама у току године присуствовао је семинарима, стручним скуповима и конференцијама. Међутим, судећи по броју радника који су прошли обуке, акредитоване или неке друге, овај вид стручног усавршавања није био у довољној мери заступљен, што је сасвим сигурно у великој мери било условљено и недостатком финансијских средстава за ове намене.

Из података у табели која следи може се видети број запослених који су прошли различите видове едукација.

Број стручних радника који су похађали програме стручног усавршавања у извештајном периоду		
Врста програма обуке или стручног усавршавања	Број програма, догађаја	Број радника
Програми обуке који су акредитовани у систему социјалне заштите	9	26
Програми обуке који нису акредитовани у систему социјалне заштите	2	2
Семинари, саветовања, конференције и друго	21	25
Неки други програми или усавршавања (академско усавршавање – специјализација, мастер и сл.)	1	1

Табела бр. 20

Установе су истакле да постоји потреба за даљим усавршавањем запослених из бројних области, пре свега у области рада и заштите деце и младих (77 радника), а онда и у области стручних поступака и процедура у раду установе (9 радника).

Број запослених стручних радника и сарадника који су изјавили потребу за стручним усавршавањем	
Област стручног усавршавања	Број радника
1. Стручни поступци и процедуре у раду установе	9
2. Заштита деце и младих	77
3. Нешто друго	2

Табела бр. 21

Следи и преглед обука, рангираних по приоритету, за којима су стручни радници установа исказали потребу.

„Вера Радивојевић“	„Споменак“	„Мика Антић“	„СОС Дечије село“
Рад са децом и младима са поремећајима у понашању	Програм подршке професионалцима за рад са децом са проблемима у понашању	Рад са децом са поремећајем у понашању	Овладавање вештинама за непосредни рад са децом (индивидуални и групни рад са младима) са повећаним ризиком у одрастању
Превенција и проблеми менталног здравља деце и младих		Рад са децом са комбинованим сметњама	Превенција и проблеми менталног здравља
Програм ненасилне комуникације и посредовање у сукобима		Животне вештине за интеграцију младих у социјално окружење	Програм ненасилне комуникације и посредовања
Подстицање просоцијалног и превенција агресивног понашања младих			Превенција синдрома сагоревања
Програм подршке младима који напуштају заштиту за осамостаљивање			Програм развоја животних вештина за социјалну интеграцију младих

Табела бр. 22

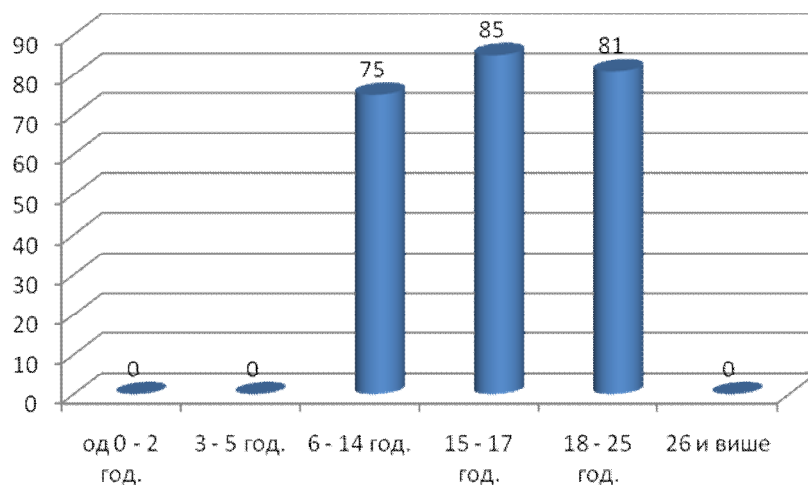
Један од сегмената у области стручног усавршавања којем ће установе морати да посвете већу пажњу јесте **планирање стручног усавршавања запослених**. У том смислу, ситуација је и сада доста задовољавајућа имајући у виду да **све установе израђују годишњи програм стручног усавршавања**.

4.2. Подаци о корисницима домског смештаја у установама за смештај деце и младих

Од укупно **241 корисника** који су били на смештају на крају 2011. године, деца су чинила 66% а млади 34% од укупног броја.

У **старосној структури** уочљиво је да на смештају практично нема деце предшколског узраста - **на смештају у установама није било деце млађе од три године**¹³, као ни одраслих преко 26 година којима на овом узрасту престаје право на смештај.

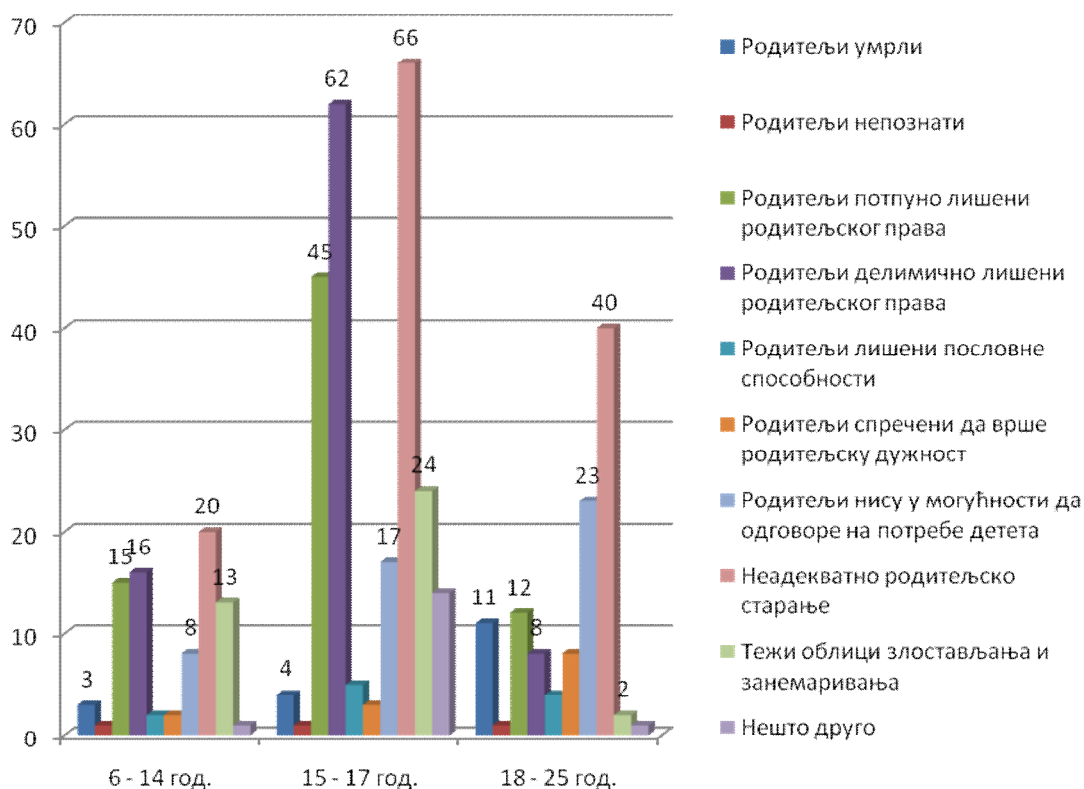
Полна структура деце у установама је уједначена уз нешто мало већи проценат дечака (59%) у односу на проценат девојчица.

Графички приказ бр. 14 Структура корисника према узрасту

Ако се посматра **структура деце и младих према разлогу смештаја** највећи број јесу деца и млади који су на смештају **због неадекватног родитељског старања**, затим деца и млади чији су родитељи делимично лишени родитељског права и потупно лишени родитељског права. Ово су најчешћи разлози смештаја у свим узрасним групацијама.

¹³ Закон о социјалној заштити, члан 52. Детету млађем од три године не обезбеђује се домски смештај. Детету млађем од три године изузетно се може обезбедити домски смештај ако за то постоје нарочито оправдани разлози, с тим да на смештају не може провести дуже од два месеца, осим на основу сагласности министарства надлежног за социјалну заштиту.

Графички приказ бр. 15 Структура корисника према разлогу смештаја

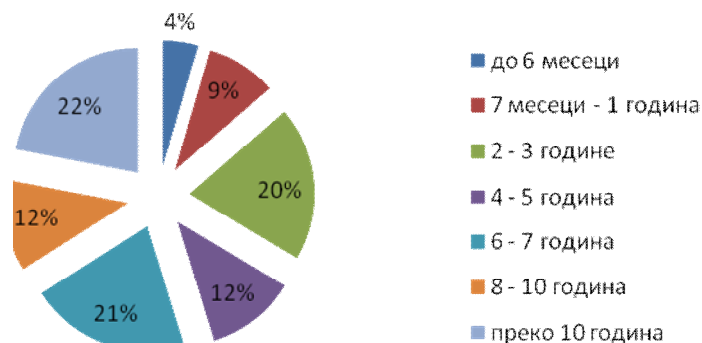
Структура корисника према **дужини боравка у прихватилишту** показује да је за већину деце и младих који су били на смештају у прихватилишту, смештај заиста био краткотрајан и није трајао дуже од месец дана. Само двоје деце/младих су на смештају у прихватилишту били до три месеца. Ово је пре свега у складу са самом сврхом смештаја у прихватилиште, да се кориснику неодложно осигура безбедност у кризним ситуацијама, као и да се започне процена потреба за другим услугама.

Дужина смештаја	Број кориника
До 1 месец	7
Од 1 до 3 месеца	2
Од 4 до 6 месеци	0
Од 7 до 11 месеци	0
1 година и више	0

Табела бр. 23 Структура корисника према дужини боравка у прихватилишту

Анализа структуре деце и младих према **дужини боравка у дому** показује да за велики број деце боравак у установи није привремени смештај, јер како подаци указују **више од половине деце и младих у дому су дуже од 5 година**. Највећа групација, 22% деце и младих на смештају је чак дуже од 10 година.

Ово наравно није изненађујући податак, имајући у виду дугогодишњу оријентацију на институционални вид заштите, уз још увек недовољно развијене алтернативне услуге услед чега је велики број деце практично одрастао у овим установама.

Графички приказ бр. 16 Анализа структуре деце и младих према дужини боравка у дому

Посматрајући **структуру деце и младих на смештају према месту пребивалишта пре смештаја** може се видети да је највећи број са територије других општина од оне у којој је установа, а тек онда следе - у значајно мањем проценту деца и млади из саме општине у којој је установа лоцирана.

Старосна групација				
Пребивалиште корисника	Деца	%	Млади	%
Са територије / општине у којој је дом	26	14	33	30
Из других општина	159	83	73	67
Интерно расељена лица (КиМ)	3	1	0	0
Избеглице	3	1	3	3
Остало	0	0	0	0

Табела бр. 24 Структура деце и младих према месту пребивалишта пре смештаја у установу

Структура деце и младих према средини из које су дошла показује да највећи број у установе долази из својих **биолошких породица** (скоро 50% на смештају). Значајан број њих су претходно били на смештају у хранитељској породици (16% деце и 35% младих) - ово је чешћа ситуација када су младе особе у питању у односу на децу - деца на смештају у дом долазе ипак чешће из других установа него са породичног смештаја.

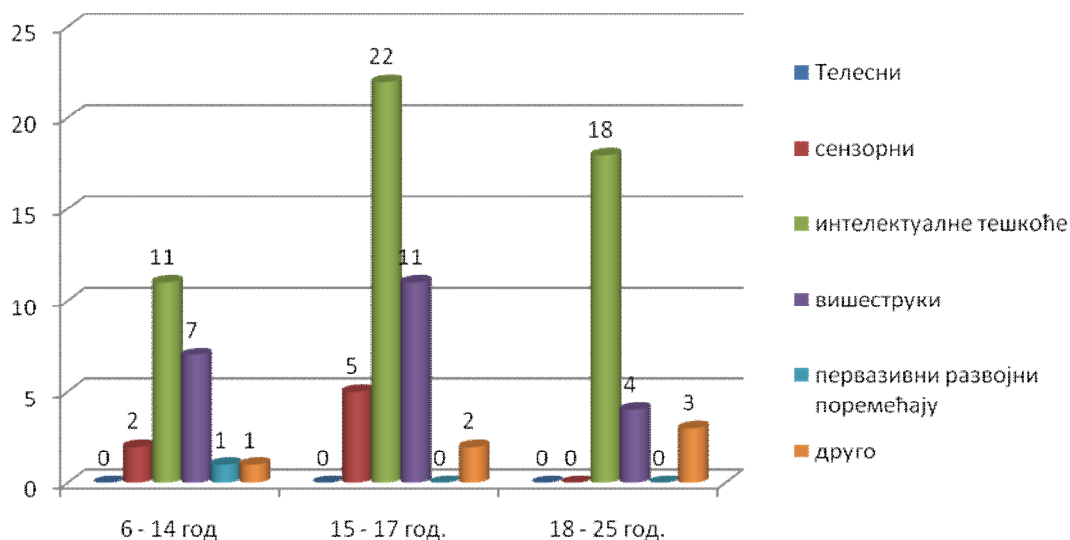
Највећи проценат деце и младих на смештају која долазе из својих биолошких породица јасно указује на потребу за интензивнијом подршком коју систем треба да пружи породици.

Старосна структура				
Деца и млади дошли из:	3 – 17 год.	%	18 – 25 год.	%
Биолошке породице	78	49	38	47
Из усвојитељске породице	7	4	1	1
Из породичног смештаја	26	16	28	35
Из друге установе за смештај	46	29	11	14
Из установе за васпитање	0	0	0	0
Из здравствене установе	0	0	0	0
Са улице	0	0	1	1
Посредством службе МУП-а	0	0	0	0
Остало	3	2	2	2

Табела бр. 25 Структура деце и младих према средини из које су дошла

Међу децом и младима која су на смештају у овим установама приближно **19 %** чине деца и млади који имају неку **врсту инвалидитета/сметњи у развоју**.

Највећи број у свим узрасним групацијама је **са интелектуалним тешкоћама**, а затим са вишеструким сметњама у развоју.

Графички приказ бр. 17 Деца и млади са инвалидитетом на смештају у установама

Из табеле која следи може се видети **структура према похађању школе/образовању**. **Већи број деце и младих** на смештају је обухваћен **редовним образовањем** (похађа редовне основне и средње школе), а нешто мањи проценат похађа специјалне основне и средње школе. **На студијама је чак 27% младих**. Гледано процентуално, најмање је оних младих особа које су у фази тражења посла или који су запослени. Само један корисник дома је напустио школовање тако да можемо да констатујемо да је тај проценат практично занемарљив.

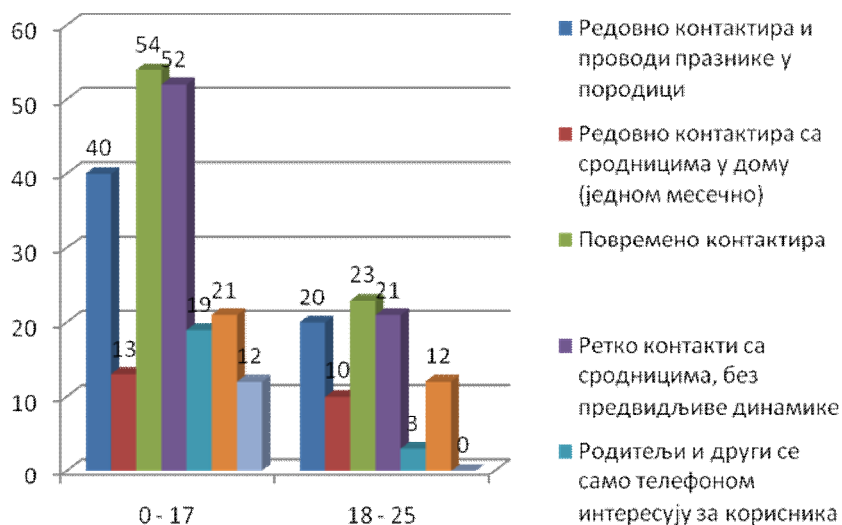
Старосна структура		
Школа коју корисник похађа:	0 – 17 год.	18 – 25 год.
Не похађа предшколску установу, а предшколског је узраста	0 %	0 %
Похађа предшколску установу	0 %	0 %
Редовна основна школа	39 %	0 %
Средња школа	18 %	35 %
Школа за основно образовање одраслих	9 %	2 %
Разне врсте курсева	1 %	10 %
Специјална основна школа	21 %	2 %
Специјална средња школа	11 %	13 %
Студенти	0 %	27 %
Оспособљени који траже посао	0 %	7 %
Оспособљени запослени	0 %	2 %
Напустили школовање - неспособљени	1 %	1 %

Табела бр. 26 Структура деце и младих према образовном статусу

Ако се анализира учесталост одржавања контаката са сродницима, из података приказаних у графику који следи, може се видети да у обе узрасне групације (деца/ млади), **највећи број њих повремено контактира са блиским особама или је то ретко и без предвидиве динамике** (укупно око 62% деце и младих на смештају). Међутим значајан је удео и оне деце и младих који имају редовне контакте са члановима својих породица и

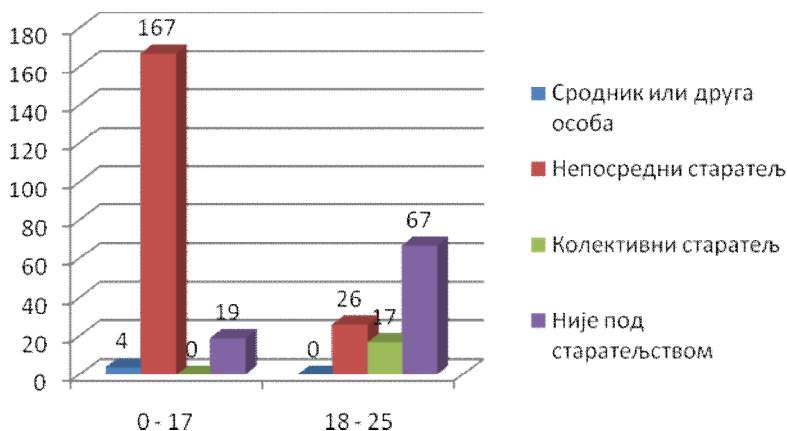
викенде и празнике проводе код куће (ово је ипак много чешћи случај код деце него код младих особа на смештају у дому). Исто тако немали број деце и младих нема никакве контакте са значајним особама (приближно 14% од укупног броја деце и младих) - ово је чешћа ситауација код младих на смештају него код деце.

За **десеторо** деце/младих постоји **судска одлука о начину одржавања личних контаката** са родитељима, сродницима и другим блиским особама и за једно дете/младу особу судска одлука о забрани виђања са сродницима.

Графички приказ бр. 18 Број деце и младих према начину одржавања личних односа са сродницима

У смислу **старатељске заштите** структура деце и младих показује да је највећи број деце/малолетника обухваћен старатељском заштитом, тачније **под непосредним старатељством**. У малом проценту се јављају случајеви где је старатељ сродник или друга блиска особа и колективни старатељ.

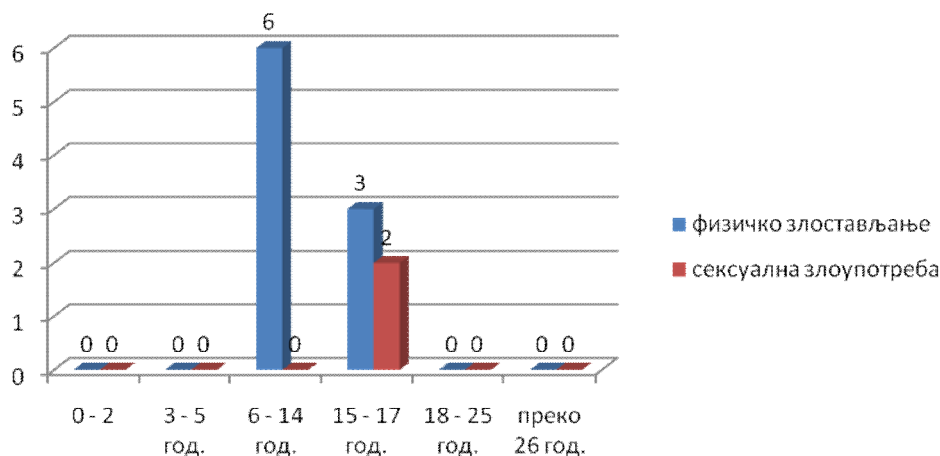
Графички приказ бр. 19 Структура деце и младих према старатељској заштити

Ако се анализира структура **разлога за престанак смештаја** може се видети да је најчешћи разлог за престанак смештаја, односно да је **највећи број младих особа изашло из установе користећи услугу становања уз подршку**. Затим следи број младих који су се вратили у своју **биолошку или сродничку породицу** или су изашли из установе **оспособљени за самосталан живот**.

Разлог престанка смештаја	0-2	3-5	6-14	15-17	18-25	26+	Укупно
Вратили се у биолошку или сродничку породицу	0	0	2	10	1	0	13
Премештени у другу установу	0	0	1	7	1	0	9
Усвојени	0	0	0	0	0	0	0
Премештени у хранитељску породицу	0	0	3	1	1	0	5
Користе услугу становања уз подршку	0	0	0	2	14	0	16
Изашли из дома оспособљени за самосталан живот	0	0	0	0	10	0	10
Самовољно напуштање установе	0	0	0	0	2	0	2
Умрли	0	0	0	0	0	0	0
Напустили установу из неког другог разлога	0	0	0	4	0	0	4
Укупно	0	0	6	24	29	0	59

Табела бр. 27 Структура деце и младих према разлогу престанка смештаја у установи у 2011. год.

Извештаји о раду установа садрже и податке о **случајевима насиља** у установи. У току 2011. године у три установе евидентирани су случајеви насиља, а укупан број жртава је **11 деце/ младих особа**. Као што се може видети из приказаних података у питању је било физичко насиље, а евидентирана су и два случаја сексуалне злоупотребе, док остали облици нису евидентирани. Број жртава насиља према врстама насиља приказан је у графику која следи.

Графички приказ бр. 20 Структура корисника - жртава насиља према облику насиља коме су били изложени током боравка у установи у 2011. години

Починиоци насиља су били други корисници у установи, а у 2 случаја је то била особа ван установе (у оба ова случаја у питању је физичко насиље).

Интерним органима установе је у току године упућено укупно **11 пријава/жалби** због насиља над корисником установе, а поднето је укупно **11 кривичних пријава против починилаца**.

5.0 ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

- Капацитет појединих установа премашује капацитет који је дозвољен Законом, а пре свега установа за децу и младе са сметњама у развоју
- Попуњеност капацитета установа за смештај деце и младих износила је 96%, док је попуњеност капацитета обе установе за смештај деце и младих са сметњама у развоју, на крају 2011. године је била преко 100%
- Имајући у виду велике капацитете појединих установа (пре свега установа за децу и младе са сметњама у развоју) али и попуњеност преко утврђених капацитета, било би значајно у планирању даљег процеса трансформације установа дати предност развоју установа мањег капацитета
- У наредном периоду установе ће морати да ускладе своје капацитете и број корисника али и друге услове у погледу испуњења минималних структуралних и функционалних стандарда
- У складу са већ започетим реформским процесима потребно је даље развијати услуге алтернативне домском смештају. Установе у процесу трансформације капацитете који остају слободни требало би да усмере на развој других услуга у локалној заједници, намењених деци и младима укључујући и децу и младе са сметњама у развоју, као и на развој услуга подршке за самостални живот
- Највећи број корисника у установама борави веома дуго – у домовима за смештај деце и младих више од половине деце и младих у дому су дуже од 5 година. У домовима за смештај деце и младих са сметњама у развоју ово обележје је још више изражено: већина корисника у „Ветернику“ прераста узрасну групацију деце и младих и остаје да борави у установи, па је из тог разлога у старосној структури корисника у овој установи 76% одраслих
- Чињеница да највећи број корисника у установе долази на смештај из својих биолошких породица јасно указује на потребу за пружањем интензивније подршке примарној породици
- Неопходно је додатно обучавање запослених у установама а пре свега у области рада са децом и младима који испољавају проблеме у понашању, на шта су указали сами запослени
- Едукација треба да је континуирана, планирана и заснована на реалним потребама, што подразумева испитивање потреба за едукацијама и годишње планирање стручног усавршавања